

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Doctrinale

Alexander <de Villa Dei>

[Straßburg], 19. Juli 1490

Secunda declinatio

[urn:nbn:de:bsz:31-290421](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290421)

Secūda declinatio

Accusatiuis Dicit q̄ actūs plural' nūeri bz as. vt musas imas
L' Verbis? Dicit q̄ ex pdictis verbis? fit p̄ma declinatio nota omnibus.

Pbala

Pbala ē turris liq̄ua ordinata ante castrū. teutonice eyn berck. vere
et ponitur q̄nq; p̄ repagulo. sed istud magis dicitur palanga.

**Ganga
Synropa**

Ganga est instrumentū quo scindunt supfluitates avitū. vñ. Ad vitē vngas.
Synropa pe. dī figura tollēs s̄faz vel syllabā

Epēctesis

de medio dictōis. vt p̄riamidū p̄ p̄riamidaz. duū p̄ duoz. Et bz vnam
figuraz sibi oppositā q̄ dī epēctesis. r̄ illa bz fieri q̄n s̄fa vel syllaba addit

Notandū.

ad mediū dictōis. vt dicēdo induperatoz p̄ imperatoz. vnde **Brecismus**
Synropa de medio tollit qd epēctesis auget. **Aufert** apocope finē quez

dat paragoze. **Itē** synopatio magis fit in grō plurali q̄ in alijs ca-
sib; p̄me declinatōis. qz oēs ali; casus sunt siles in mltitudi eylla barū.

s̄ solū grōs pl̄alis excedit alios casus. vñ. **Omnes** p̄ma pares dat decli-
natio casus. **Sz** rum pl' alijs maior grōs habet. **Exceptis** ill' q̄b; abus

soctam? **Fili?** i. natus. eyn sun. **Filia.** i. nata. eyn wchter. **Dulus.** et
mula eyn mucl. ē aial qd generat ex asino r̄ eq̄. **Dea** eyn abtgotin. **Do**

mina r̄ domicella eyn frau. **Magister** eyn maister. **Magistra** vxoz eius
vel doctric. **Sponsa** eyn brut. est vxoz breuiter nupta. **Sponsus** vir eius.

Equus eyn hengst. **Equa** eyn mercb. **Famul?** eyn knecht. **Famula.** i. an-
cilla. **Asinus** eyn esel. **Asina** eyn eselin. **Duo** due duo cz r̄uey. **Ambo** am-

bo ambo teyd. **Gnatus** gnata a genero as. siue nat? r̄ nata a nascor cris
id ē. filia eyn wchter. **Item** anima multis modis r̄ valde equo ce ca-

Anima.

piē. **Qu** Jo. de gar. Est simplex ratio vegetabile vitaz sanguis. **Compo**
sitū demon. intentio gula volūtas. **Iste** acceptōes aie r̄ plēs alic patent

in expositōe Jo. de gar. **Sed** tñ generaliter distinguim? animā fm tres
potentias ei; q̄ sunt vegetatiuū. sensitiuū. r̄ intell'ctiuū. sic dicim? q̄ que

dam est aia vegetatiua. quedā est aia sensitua. r̄ quedam intellectua.
Item dzmā ē inē vita p̄nū r̄. et vitta p̄ duplex r̄. vñ **Brecism?** **Vitta?**

**Vitta
Vitta
Vna**

vñū r̄ vito descendit ab isto **Viuo.** s̄ a vitta vito vittatio fiat. et subdit
Per duo et septū muliebri nōt redimiclū. **Vna.** i. pecunia. gelt. vñ?
Sivis vir mnam na dabit tibi nātis in ir mna. **Da** nabo na da p̄pro na

p̄perabo. **Item** mna docet vt beda centū dragmas valet vna

id est. istas sex terminatōes .i. loca .i. decliatōe

Quvel ir ur aut iuel us aut ens pōe scda

Dic dicit q̄ scda declinatio bz sex terminatōes. vt er ir vr vm
vsz cus. eryt sacer. ir vr vir. ur vt satur. vm vt templū. us vt ce

Arguitur

cus. eus vt tydeus **Arguit.** iste text' alexandri ē falsus. p̄bat qz mlti
sunt noia in eryt ymber. in ir vt martir. in ur vt fur. q̄ nō sunt scde declia

tōis. s̄ tertie vt postea patebit. **Solutio** nō oia noia in er terminata sunt

Secunda declinatio

secunde declinatiois si quedam tantum ut vir satur. et filia. **¶** Non. idcirco terminatiois est signum idcirco rei significate. **¶** S; vir et martir habet diuersas significatioes. **¶** S; non possunt hic eandem terminatioes. **¶** Solo. maior intelligit in illis quoz vnus derivat ab alio sicut abstractum a concreto. **¶** Non. ex illo scit qd non pnt hic eandem materia qz diuerse forme reqrunt diuersas materias. **¶** Solo. hoc verum est de materia ppiuqua: si hic syllabe sunt materia remota.

¶ Replica.

¶ Replica.

f. casus .i. fiet .i. utis .i. seruabit

Igitus erit: sed quando rectus habebit

vt vir satur tydeus .f. casus sez ntm .i. excedet.

Ir aut ur aut eius genitinus eum superabit

¶ Igitus erit. **¶** Hic dicit qd gntis scde declinatiois h; i. vt scdm nunc cu. **¶** Sed qm reat? **¶** Hic dicit qm ntm terminat in ir in ur aut i eius. tnc gntis superat ntm p cresctia in syllab. vt vir viri. satur saturi. tydeus tydei repli .i. file .i. erit dms nomē .i. eminat .i. mutamus

Im par fiet et us: s; quod fit in er varianus

¶ Hic dicit qd qm ntm eminat in um et in us tnc gntis est filius ntm i syllabis vt asili asili seru? serui. **¶** S; qd fiet in er. **¶** Hic dicit qd qm ntm eminat i er. tnc gntis aliqui crescit et aliqui no.

sp ante er .i. sociata .i. excrecet .i. ntm in er sine muta

Er sp uncta superabit: et er sine muta

¶ Hic dicit qd si ntm terminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

f. an er .i. ante sit .f. casus .i. no excedet ntm

Et si presit gntis non superabit

¶ Hic dicit qd qm se pcedit er tnc gntis no superat ntm. vt mgr mgri .i. isti regule **¶** Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

Hic norme suberit ternamve sequester habet

¶ Hic dicit qd B no sequer **¶** Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

Par est cu mute subit er: per a dans muliebre

¶ Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

Hic tñ excipias que de gero vel fero formas

¶ Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

¶ Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

¶ Hic dicit qd qm ntm eminat in er h; sp ante er tnc gntis crescit. vt prosper prosperi. **¶** Et er sine muta vt puer pueri. Nouem sunt mute. scz. b. c. d. f. g. k. p. q. t.

Secunda declinatio

Notandū. **I**te scda declinatio sex hz fmiatōes ⁊ tres lras imiales. vñ Jo. d. gar. Tresq; scda poit apices **D** testior **R S.** Si recte videas veniunt sex cri tus illi. **E**rol'ir urq; v'um seq' us. eius comitat' Declinādo tibi p'udēs exēpla relinq'. **I**te sacer idē est q' scūs. vt dictū est s. **C**ir cyn man. ⁊ d'z avireo es cre. qz viri debēt virere. i. flozere virtutib'. vñ. **C**ir d'z cta tē. vir sexū. vir pbitatē. **S**atur teu. vol. vñ. **N**ō vult scire satur qd iei ium' patiat. **D**ū satur est veter gaudet caput inde libē. **D**ū satur ē venter monachoz sufficiē. **T**ūc surgit lente. miserere canit sine mente **C**ec' .i. orb'. teu. blind. tñ dñt. vñ. **L**umie puat' violēt d'z orb' **C**e cus inutilē gerit instrūta vidēdi. **S**camnū. teu. cyn banck. **I**n sca tellū idē. vñ. **A**sin' in scāno sevult simulare m'gro. **C**ēplū. i. tom' dicit ⁊ d'z a verbo inusitato sez tēploz aris. vt vult ebzard'. vñ. **D**i a temploz tēplū qd nō hz vsus. **M**ā p'tēplari debem' in h' bona tñ. **I**tem. q' cito tē pla subis recoles cur sis hō nat'. **A**ut lege v' canta. v' xpo funde p'cat'. **A**ydeus ē ppziū nomē viri. q'si timēs eu. i. bonū **E**t p't poni p' yalolo **M**ūci'. i. legat'. teu. cyn loc. s' dñt. vñ. **M**ūci' est aliq's qm' noua nū ciat ip'e. **L**egatus missus q'si missus ad hōs v' ad illos. **I**te legat' cōiter capif' p' illo q' ab aliq' mag' dño mittit'. vtputa p' dñm aplicū. vñ. **D**etēt legati turpia nlla pati. **S**eruo. i. famul'. ⁊ ē equocū. vñ. **E**mpiticos ⁊ p'siles dicas fore fuos. **A** seruo dñs qz vitā suat coz'. **A** famuloz famu lus dicas a seruo seruo. **C**um de natura sibi libera p'ditio sit. **I**te dñs a est iter serui no" ⁊ serui verbū. vñ. **D**ū puer es serui s'vis q' sint tibi fui. **A**silū ē mulca gndis stimulas boues. ⁊ turbās apes. **S**z asilū ē tom' quā p'stituit romul' in q' null' deberet offendi v' tāgi. ⁊ sic d'z loc' refu giū sic est loc' sacer. sic cimiteriū v' tēplū vel ecclia. vñ. **T**urbat asil' apes miseris succurrit asilū. **I**te dñt pñoz tom' p' syncopā fm quosdā. **C**h'. **C**elestē dñm terrestre dic fore commū. **D**g' cyn meyster. ⁊ cō ponit a maior ⁊ sterid' qd ē stat' **E**t d'z mañster q'si maior i statōe. sic sūc doctozes. iudices. ⁊ senatozes. ⁊ sic pater q' debet scribi p' duo ij. sed qz in cōpōsitōe sepe ponit vna lra p' alia. ideo p't scribi p' g sic cōiter scribit'. vt p'z in catholicon. **I**n mañstro as are. i. docere. vt i carbonē. vñ. **I**uueni es aliqd qd re vitare m'gro. **I**tez minister cyn dyner. q'si minor in statu. **C**h'. **A** maiore statu no" traxere m'gr'. **A** minore statu nomen traxere m'ister. **I**tem **D**os est vulgaris q' quicūq; scolaris **C**alus' scit fari stati vult p'sbiterari. **M**ā declinare q' scit scamnū v' m'gr'. **N**ō vult doceri. sed doctoz gliscit haberi **P**uer eyu kind. et hñt pueri septē p'ditōes bonas in se p' septē pctā mortalia. **P**rimo. qz pueri sunt puri ⁊ mūdi p' luxuriā **S**edo pueri sūt pui p' supbiā. **T**ertio. parū ⁊ modicū comedūt p' gulaz **Q**uarto. pueri currūt p' accidiā. **Q**uinto pueri letāf' p' iuidiā. **S**exto pue ri cito dāt aliq's id qd hñt p' auariciā. **S**eptio cito pacificānt' p' irā. **E**t d'z sūt pueri puri. pui quisq; cibant'. **C**urrūt. letant'. cito dāt. cito pacifi cāt **D**iser: arm od vñ felig. vñ. **A**peri' nihil ē misero dū surgit in altum

Secūda declinatio

Dū sur gūt miser nolūt miseris misereri. **P**rosper gelickig od selig.

Quī remigat p̄ sper soci? sit postulo nr. **S**equester eyn schydmān.

Quī dī in causis iudex. i. lite sequester. **Q**uī lite auscultat. medi? q̄ pigne-
ra seruat. **P**ulcer. teu. schen. Indevant pulcritudo. schenbeyt.

Piger. tres. Et interpretatur quasi pedibus eger. id est. debilis.

Niger s̄uartz. **Q**uī versus. **A**e tibi tu nigre dicebat cacabus olle.

Armiger. eyn vuapen trager. et venit ab arma armoz et gero ris.

Dapifer eyn spys trager. **Q**uī versus. **P**resentat dapifer epulas

coquus ercoqt illas.

Crescētā hnt. s. noia. s. i. gō ille fmin? **C**rescend? i. gō

Crescant que dāt us: s̄z adulter erit super ad?

omnia ista noia habet crescentiā in gō

Celtiber atqz lacer liber socer ac iber atqz

Celtiber atqz lacer liber socer ac iber atqz

Presbiteri cum mulabero memor esse memto

Dexter format eri poteris quoqz dicere dextri

Etia adulter crescit. qz hz adulteri. **E**t hec noia celtiber p̄siter zc. etiaz

crescūt in gō. **H**oc nomē dexter qnqz crescit z qnqz nō crescit vt pz in

tertu. **A**lter eyn ander. **I**n veit alteroz aris. i. litigare. vñ. **L**itigant to

mines. obiurgāt mulieres. **R**irāt qz canes. **A**ltericāt qz sopbiste **A**dulter

eyn ee brecher. vñ. **A**lter? violās vxozē fert adulter. **E**st mech? faciēs

incestū cū meretrice. **C**eltiber ē qdā popul? vñ dicit **C**atholicon. q̄ cel

ti dicit gallici. z ibzi dicit hispani. **I**n tunc dī celtiber. i. popul? mirt? ex

galliciis z hispanis. **L**acer dī ille q̄ lacerat. vñ. **Q**ui lacerat lacer ē lace

rat? q̄ lacerat. **D**icit tñ aliq̄ q̄ lacer indifferēt dī ille q̄ lacerat vñ q̄ lace

rat. z sic ponūt tale metrū. vñ. **Q**ui lacerat lacer est z q̄ lacerat? habet.

Liter ē equoū ad q̄ttuoz. **P**rio s̄ bacchā. i. deū vini. **S**edo s̄ hōiez li

terū ab oi vinculo. **T**ertio s̄ codicē vñ volumē i q̄ scribit̄ septura. **Q**uar

to s̄ corticē raptū ab artoze. z dī illa ps q̄ mediat inf corticē z suberez

Quī ebzard? **P**ars p̄oz est cortex. **L**iber altera. **T**ertia s̄ luter. **P**rima duo

significata faciūt in gō teri. sed duo secūda faciunt bzi. **U**nde versus.

Liter. i. bacchus. vñ vir sine cōp̄de natus. **L**iter. i. coder vñ raptus ab

arboze cortex. **P**rima teri faciūt gō. bzi qz secunda. **S**ocer soceri

seyns mans oder seyns vuybs vatter. **S**ocrus us. seyns mās od seyns

vuybs muter. vñ **G**recisn? **E**st pz vxozis socer z socr? genierix ē. **A**c

vxoz nati dicit̄ esse nur? **I**lle gener tibi sit cui filia nupsit. z ille **Q**uī? ba-

les nati socer est. fraterqz mariti **L**euir. nāqz leuim se notat esse viruz.

b 4

Prosper
Sequester

Pulcer.
Piger.

Niger
Armiger

Dapifer

Alter

Adulter

Debus

Celtiber

Lacer

Liber

Socer

Secūda declinatio

Iter

Iter sociat⁹ ad est frater tu⁹ b tua glos est. **I**ter vno mō est qdam populus habitās iuxta fluvium q dicitur iterus. Alio mō dicitur iter significare quilibet boies de hispania. et ē mobile p tria genera et p tres terminatōes.

**Prefbiter
Fulciter**

Prefbiter. i. sacerdos. cym priefter. et dicitur qsi ptes iter. i. viam. qz pfbiteri dicitur alijs pterevia q dicitur ad regnū celoz. **F**ulciter teri vel bzi. dicitur q si mulcēs ymbre. S3 mulcifer feri. dicitur mulcēs ferrū. **F**ulciter f in fabulas dicitur qtuoz modis fm interpretatōes. Uno mō dicitur qsi mulcens es. Alio mō qsi mulcēs ymbre. Et p ill' duob⁹ significatis ē tertie declinationis. Tertio dicitur qsi mulcēs ter. i. dñm. Quarto mō dicitur qsi mulcēs ferrū. i. faber cym scimit. Et p ill' duob⁹ ultimis significatis est secunde declinationis.

Dexter.

Dexter. rebtz. vñ versus. **D**exter vir dexter desiderat esse sinister. i. bonus nūq̄ desiderat esse malus.

Letera cū muta die esse frequē⁹ equa
i. alia noia .i. cū tali lra tu .i. fore .i. sepius .i. silia

Dicit q alia noia bātēria mutā ante er. de qb⁹ nō est dictū. hñt gñm silem nō in nūcro syllabaz. vt faber ager cancer.
offia ista bātē crescentiam.

Unus et nullus vter et nullus solus et alter
vt vnus totū tu illū gñm

Totus dant in vs genitinos addes alius
p et .i. retinēt .i. declinatōz illi⁹ pris .i. noia .i. alterā

Hāqz tenent normā pncipis ista scdam

Dicit q hec noia nūerata i textu hñt vs i gō p crescentiā. vt vn⁹ vni⁹ totus totū. qz hñt scdaz declinatōes pncipis sic ille illi. **I**te ali⁹ n̄ crescit in syllabis. s̄ solū in q̄ntitate pducēdo p̄ultimā in gō. **A**rguif. ali⁹ nō hz alius i gō singulari. s̄ iste text⁹ est falsus. **A**ñs pbat. qz hz i. vt p3 luce. vii. vbi dicitur de Centurione. Dico huic vade et vadit. alio veni et venit. ibi alio in dō venit ab illo gō ali⁹. **S**olo. ista noia habuēst olim i in gō singulari et o in dō more noim scde declinatōis teste p̄sciano. s̄ non apud modernos grāmaticos. vt hic patet.

Cum datur ij bina tacitur quādoqz supma
i. qñ .i. in gō .i. duplex .i. abijcē .i. aliqñ .i. vltima

Dicit qñ grūs nois scde declinatōis hz duplicē ij. tñcyltia i qñqz de. ponit vt antoni p antoni.

Eus dat ei vel eos genitino more pelafgi
no⁹ scus fm latios fm grecos .i. casui .i. mō .i. greci

Faber dicitur ille q solct subferrare cās. vñ. **F**aber in angaria p̄ncipit babata gūplo **A**ger cym acker. **A**gger cym dam vñ cym dūcb

**Faber
Ager**

Dicit q noia i eius hñt ei i gō vñ eos more nois greci vt bypogeus hz avl' eos. **F**aber dicitur ille q solct subferrare cās. vñ. **F**aber in angaria p̄ncipit babata gūplo **A**ger cym acker. **A**gger cym dam vñ cym dūcb

Secunda declinatio

Itē ager ē scde decliatōis. 7 agger tertiē. Cāpū sūt ager. cumulatāq; terra sit agger. **C**ancer triplex significatū bz. Quo mō sūt piscē. q̄ retrogde sūt. Secdo sūt sid⁹ vl' signū celeste. 7 sic ē scde decliatōis 7 masculini generis. Tertiē sūt morbū. teu. der kancker. 7 sic dicit qdā q̄ ē scde decliatōis 7 neutri generis. vii. Est aīal signū cācer. vitūq; malignū. Cācer eris morb⁹. cācer cri stellaq; piscis. Dicit tñ speculū grāmāice q̄ cācer i oib⁹ significat ē scde decliatōis 7 masculi generis. Octo sūt noīa cōiter vsitata q̄ hnt scdaz declinatōz pnois. vii. Scruāt flexurā pnois octo scdaz. An⁹ cū tor⁹ ali⁹ sol⁹ q̄ vterq;. Alter 7 vllus cōpositis simul annumeratis. Itēz hec noīa habēt ius correptā vl' pductā excepā alē 7 ali⁹. qz alē sp̄ corripit p̄ultimā i grō. 7 ali⁹ sp̄ pducit. vii. At tua metra p̄tūt dabit grūs i ius. Corripis alteri⁹ sp̄ pducis ali⁹. Itē hec oīa carēt vtō sūt tria. vii. Cūcta carēt q̄to qz grūs i ius. Sz trib⁹ excepā vii. tor⁹ qz sol⁹. An⁹ a um. cyn. 7 carēt pli micro. iūvident qdā pone re in pli. vii. Cōcordes moze dicūt morib⁹ vii. Itē vll⁹. i. aliq;. 7 cōponit cū nō. 7 dī null⁹. i. nō aliq;. **A**ter vno mō ē adiectiū distr. butū inf̄ duos. s̄ q̄ inf̄ p̄les. vii. flozista. Quirit vter duo. s̄ querit q̄s pla vel vni. Et sic vter est scde decliatōis. Alio mō vter est substantiū 7 sūt vas vinarū. 7 sic h̄y vris i grō. 7 est scde declinatōis. vii. Trib⁹ antiq̄s noī cōmitte vna. Nec semib⁹ sensum quē retinere velis. **A**ter cyn ander. Ali⁹ cyn ander. Quid rect⁹ aliū. s̄ dat grūs ali⁹. **S**ol⁹ vno mō idē ē q̄ solitari⁹. Alio mō ē dictio exclusiua. 7 valet tantū sic ille 7 null⁹ aliū. Et dicit solū acti casus a sol⁹ 7 solū li. i. ēra. Sit tibi ēra solū duo p̄t vi cere solū. **T**or⁹ a um. gāz. 7 capif̄ cathegreumatice. syn cathegreumatice 7 mirtim. **G**irgil⁹ Laurēti⁹ Tydeus sunt p̄pā noīa. **H**ypogeus sūt dicit sol q̄ videt esse s̄ ēra. vii. Grecista. Est hyperge⁹ sol cū tenet acra sumū. Si ēre subit tūc hypoge⁹ erit. **P**elasg⁹. i. grec⁹. Itēz greci pelasgi appellant. qz sic dicit Varro. greci p̄ pelag⁹ p̄mo ad italicam puenerūt. ideo pelasgi dicunt.

i. dtūs i. loquit i. abltm i. ipi i. adiūget

Tercius o posuit sextumq; sibi sociabit

Dicit q̄ dtūs 7 abltis nomis scde declinatōis hnt o vt dño ferculo. Arguit. nomē scde declinatōis nō bz o in dtō singlarī. s̄ text⁹ est male positus. Antecedens p̄ba. quia vnus vllus 7 aliū hnt in dtō. Solo ista reg⁹ intelligit de noib⁹ scde declinatōis q̄ hnt in grō singlarī. s̄ ista noīa s̄m modernos grāmāicos hnt ius in grō vt p̄ aliā regulā immediae sequentē expōnet.

i. tñ i. tribues vii i. dtō i. q̄ decliaueris vii⁹ i. casu

Sed dabis i terno cum feceris vs grō

Dicit q̄ q̄ grūs terminat in vs. tñc dtūs bz i 7 nō o nisi in abltō. vt vnus vnus vii.

Cancer.

Nota.

Alius.

Allus.

Nullus.

Uter.

Alter.

Alius.

Solus.

Tor.

Hyperge.

Hypogeus.

Pelasgus.

De dtō et

abltō

Arguit.

Secunda declinatio

De actō. ^{i. seruat} ^{i. actūs} ^{i. noib?} ^{i. puidere tēam?}
Um retinet quartus: s; neutris puidēamus

^{i. ntm} ^{i. cū actō} ^{i. cū vtō} ^{uice} ^{i. tribues} ^{i. cadē}
Prīmū cū quarto quintoq; sono dabis vno
Dicit q; actūs h; um vt cominū. S; neutris rē. **Dicit** q; puidēam?
in neutris. quia noia neutri generis habet tres casus. i. ntm actū et vtū
siles in quacūq; fuerit declinatōe. r in quocūq; numero.

^{i. sociabis} ^{i. noib?} ^{ille actūs} ^{i. testator}
On iunges grecis menelaon erit tibi testis

Dicit q; nomina greca preter um etiam habet on. vt menelaum vel
menelaon.

^{i. seruat} ^{i. ntūs} ^{i. qñq;} ^{i. actūs}
Cū tenet eus rectus aliquādo fit p a quart?

Dicit q; qñ ntūs fit in eus. tunc actūs fit aliquando p a. vt tydeus
eum. vel ea.

^{i. ntūs} ^{i. parem} ^{i. formabit} ^{i. vtū}
Rectus i eruel i um similit faciet sibi quitiū

Dicit qñ rect? i. ntūs terminat in er. vñ in um. tūc h; vtū silem sibi. vt
mgt vir scammū.

^{er ntō i er} ^{i. aliqñ} ^{i. p illā figuram} ^{i. iuuenis i vtō}
Er er qñq; pmetathesim reperis re

Dicit qñq; regim? vtū i re er ntō i er p metathesim. i. p trāspōitōem
lra; vt reucler reuclere. Alexander ore. Euander ore.

^{i. nti} ^{i. termin?} ^{i. tribuet} ^{in vtō} ^{sicut} ^{i. emin?}
Recti diphthong? dabit eu quito quasi grecus

Dicit q; ntūs i eus diphthog? h; eu i vtō. vt tydeus tydi.
i. qñ scz nomē vt antoni?

De vtō ^{i. in vtō} ^{i. facis} ^{i. noia} ^{i. debite.}
Cū pprium dat ius tenet i quito iaciens us

Us mutabis in e sic formas cetera recte
Dicit q; alia noia pter pdicta mutāt vs i e in vtō vt dñs dñe.

Quint? habet casus fili de? agnevel agnis

Et vulg? pelag? popul? fluminisq; chorusq;

Dicit q; filius habet fili in vtō. **Deus** habet deus vñ oee. agnis habet
agnus vñ agne. **Etiā** vulgus r pelagus in masculino genere quandoq;
habent e. **Etiā** populus fluminis r chorus habent us vñ e.

Secunda declinatio

Ferculū duo sūt. Primo sūt epulū. teu. spys. Secdo sūt currū. et sic dicitur **F**erculum
ficioz. in. Salomō fecit sibi ferculū de lignis libani hñs colūnas argen-
teas. et sic dicitur a fero fers. vñ. Fercula sūt epule. s. sunt et fercula currus.
Fertilis esto caput pmi. fero fersqz secūdi. **V**enela? vno mō ponit. p
ppo noie regis. Alio mō dicitur esse. ppziū nome montis iacētis in arabia.
cui summitas attingit medietatez medie regioni Daeris. Et dicitur a mene
qđ est defect? et laus popul? qđ hñs defectū populi. et h. ppf. nimia frigi-
ditate. **D**iphthōg? est aglutinatio duarū vocaliū in eadē syllabayim suā
obtinētū. patet infra. **A**nnulus est nomē diminutū ab isto nomine
annus. et sic sūt parvū annū. scz mensem. Sed annicū? est puer vñ? anni.
Et agnellus est puus agn? **A**ñ? **A**nnul? est puus annus. puer vñ? añi
Dicitur anniculus. agnellus sit tener agnus. **S**udariū rj. est equocum.
Qñ? est pannus in q̄ sicutur hō mortuus. et sic dicitur ab h̄erto suo is cre.
Alio mō est quedā vestis pilosa. q̄ supponit equis sudantibus ne capiāt
frigus. et dicitur a sudo as. vñ. **C**orpa q̄s regim? pannos sudaria dicas. Et
sunt reuera de vto sic suo dicta. **T**alib? insuū? pannis qz corpus hu-
manū **A**st ad quadrupedē sudaria ptinet. ei? **S**udo caput. qñ sudore fit
yda caballi. **Q**uerit? qđ est metatthesis. **S**olo. est figura hñs fieri
qñ ifav? syllaba in fine dictōnis trāspōnit. vt patet in his versib?. **S**i di-
cas teuchze p teucher metatthesis fit. **T**eucher est ppziū nomē vtri. **I**te
antiq̄ dixerunt qz virgilius haberet virgilie in vto. mercurius mercurie.
salustius salustie. Sed nos dicimus mercuri virgili et salusti in vto abq̄-
ciendo vltimā syllabam. hec p̄sciamus. **I**tem Petrus helie dicit qz si
illa noia habuerint e a p̄mitiuo. tūc debet habere ti in vto. vt laurenti?
dicitur qñ laureā tenēs. vbi expm̄t e in ly tenens. q̄ retinet t in vto. vt lauren-
tius laurenti. **S**i autē habuerint e a p̄mitiuo. debet habere ci in vto. vt to-
nifacius dicitur qñ tonū faciens. vbi expm̄t e in ly facēs. et q̄tebit ci in vto
vt tonifaci. **A**lij aliter distinguūt vt p̄z in his metris. **M** si p̄cedat ti? in
ti fit tibi quint? **V**el a si p̄cesit in ci quint? tibi tunc fit. **T**ertij aliter lo-
quuntur dicentes. qz antiquitus dicebat laurenci: sed mō dicit laurenti. **Q**ñ
Queritur si quinto ci dicitur an ti. **Q**uidam mauriti quondā dixe-
re periti. Sed modo laurenti vult let et regula dicit. **I**tem **L**aurē? scri-
bitur p̄ ti. sed in sono ti mutat in ci. et generaliter fit in oib? dictōib? qñ
vocalis sequit? ti. vt lectio auditio. s. hoc fallit quattuor modis. **P**rimo
qñ x venit ante ti. vt mirtio. **S**ecūdo qñ s venit ante ti. vt iustioz iustus.
Tertio quando ti facit aliquam differentiā. vt lis bz litū in gto pli. et
nō mutat ibi ti in ci ad differentiā hui? nominis licū licij. qđ est idēz qđ
filū tele. eyn drat vō eym vuch. oder eyn lūst vō eym clayd. **Q**uarto mō
qñ mediat h int e et i. in illa syllaba ti. vt matthias. **Q**ñ? **S**yllaba ti fit
ci qđ qz sequit? vocali. **N**i p̄t x aut s. aut differt aut mediat h. **I**ustioz
istapbat. lis mirtio sive matthias. **I**tem nota qz sunt aliqua noia habē-
tia in differēter usvel e in vto. **U**n versus. **U**s dat e et populus huius

Ferculum

Venelaus

Diphthog?

Annulus

Anniculus

Agnellus

Sudariū

Queritur

Nota

Nota

Secunda declinatio

De actō. ^{i. seruat} ^{i. actūs} ^{i. noib?} ^{i. puidere fēam?}
Um retinet quartus; s; neutris puidemus

^{i. nēm} ^{i. cū actō} ^{i. cū vtō} ^{uce} ^{i. tribues} ^{i. eadē}
Prīmū cū quarto quintoq; sono dabis vno

Dicit q; actūs hz um vt dominū. S; neutris rē. **Dicit q; puidemus**
in neutris. quia noia neutri generis habēt tres casus. i. nēm actm et vtīm
fīles in quacūq; fuerit declinatōe. r in quocūq; numero.

^{i. sociabis} ^{i. noib?} ^{ille actūs} ^{i. testator}
On iunges grecis menelaon erit tibi testis

Dicit q; nomina greca preter um etiam habēt on. vt menelaum vel
menelaon.

^{i. seruat} ^{i. ntūs} ^{i. qñq;} ^{i. actūs}
Cū tenet eus rectus aliquādo fit p a quart?

Dicit q; qñ ntūs fit in eus. tunc actūs fit aliquando p a. vt tydeus
cum. vel ea.

^{i. ntūs} ^{i. parem} ^{i. formabit} ^{i. vtīm}
Rectus i eruel i um simīlē faciet sibi quītū

Dicit qñ rect? i. ntūs termiat in er. v' in um. tūc bz vtīm sīlēm sibi. vt
mgt vir scammū.

^{i. aliqñ} ^{i. pillā figuram} ^{i. iuenies i vtō}
Er er qñq; pmetathesim reperis re

Dicit qñq; repim? vtīm ire er ntō i er p metathesim. i. p trāspositōem
fray vt teuchter teuchre. Alexāder ore. Euander ore.

^{i. nti} ^{i. termin?} ^{i. tribuet} ^{in vtō} ^{sicut} ^{i. fēim?}
Recti diphthong? dabit eu quito quasi grecus

Dicit q; ntūs i eus diphthōgō hz eu i vtō. vt tydeus tydē.
^{i. qñ} ^{scz nomē} ^{vt antoni?} ^{i. in vtō} ^{i. deponens}

De vtō **Cū pprum dat ius tenet i quito iaciens us**

^{nti} ^{i. variabis} ^{i. in vtō} ^{i. facis} ^{i. noia} ^{i. debite.}
Us mutabis in e sic formas cetera recte

Dicit q; alia noia pter pdicta mutāt vs i e in vtō vt dñs dñe.
Quint? habet casus filide? agnevel agnus

Et vulg? pelag? popul? fluminisq; choruscq;

Dicit q; filius habet fili in vtō. Deus habet deus v' dec. agnus habet
agnus v' agne. **Eriam vulgus r pelagus in masculino genere quādoq;**
habent e. **Eriam populus fluminis r choruscus habent us v' e.**

Secunda declinatio

Ferculū duo sūt. Primo sūt epulū. teu. spys. Secdo sūt currū. et sic dicitur **Ferculum** ticoz. in. Salomō fecit sibi ferculū de lignis libani bñs colūnas argenteas. et sic dicitur a fero fers. vñ. Fercula sūt epule. s. sunt et fercula currus. Fertilis est caput pmi. fero fersq. secūdi. **V**enela? vno mō ponit. p ppo noie regis. Alio mō dicitur esse ppriū nomē montis iacētis in arabia. cui summitas attingit medietatem medie regionis Paeris. Et dicitur a mene qd est defectus. et laus populū. qm bñs defectū populū. et h. ppē nimia frigiditate. **D**iptōg? est pglutinatio duarū vocaliū in eadē syllaba vni suā obtinentiū. patet infra. **A**nnulus est nomē diminutiū ab isto nomine annus. et sic sūt parū annū. scz mensēm. Sed annicū? est puer vni? anni. Et agnellus est puus agnū. **A**ñ? Annul? est puus annus puer vni? ani. **D**icitur anniculus. agnellus sit tener agnus. **S**udariū rñ. est equocum. **Q**ñq? est pannus in q̄ sūtur hō mortuus. et sic dicitur ab h̄erto suo is ere. Alio mō est quedā vestis pilosa. q̄ supponit equis sudantibus ne capiāt frigus. et dicitur a sudo as. vñ. **C**orpa q̄s tegim? pannos sudaria dicas. Et sunt reuera de verbo sic suo dicta. **T**alib? insuim? pannis qz corpus humanū. **E**st ad quadrupedē sudaria ptinet. et **S**udo caput. qm sudore fit vda caballi. **Q**uerit? qd est metatthesis. **S**olo. est figura bñs fieri qm l̄vyl̄ syllaba in fine dictionis trāspōnit. vt patet in his verbis. **S**i dicas teuchre p teucher metatthesis fit. **T**eucher est ppriū nomē viri. **P**re antiq̄ dixerunt q̄ virgilius haberet virgilie in vto. mercurius mercurie. salustius salustie. Sed nos dicimus mercuri virgili et salusti in vto abijciendo vltimā syllabam. **h**ec p̄sciamus. **I**tem Petrus helie dicit q̄ si illa noia habuerint t̄ a p̄mitiuo. tūc debet habere ti in vto. vt laurenti? dicitur qm laureā tenēs. vbi exprimit e in ly tenens. **g** retinet e in vto. vt laurentius laurenti. **S**i autē habuerint e a p̄mitiuo. debet habere ci in vto. vt bonifacius dicitur qm bonū faciens. vbi exprimit e in ly facies. et **g** habet ci in vto vt bonifaci. **A**lij aliter distinguūt vt p̄z in his metris. **A** si p̄cedat? in ti fit tibi quint? **I**tem a si p̄cedit in ci quint? tibi tunc fit. **T**ertij aliter loquuntur dicentes. q̄ antiquitus dicebat laurenti: sed mō dicitur laurenti. **A**nd Queritur si quinto ci dici debeat an ti. **Q**uidam mauriti quondā dixerunt periti. Sed modo laurenti vult lex et regula dici. **I**tem Laurēti? scribitur p̄ ti. sed in sono ti mutat in ci. et generaliter fit in oib? dictionib? qm vocalis sequit? ti. vt lectio auditio. s. hoc fallit quattuor modis. **P**rimo qm x venit ante ti. vt mixtio. **S**ecūdo qm s venit ante ti. vt iustior iustius. **T**ertio quando ti facit aliquam differentia. vt lis bz litū in gto pli. et nō mutat ibi ti in ci ad differentia hui? nominis licū licij. qd est idēz qd filiū tele. eyn drat vō eym vueb. oder eyn l̄ist vō eym clayd. **Q**uarto mō qm mediat h̄ int̄ e et i. in illa syllaba ti. vt matthias. **A**ñ? Syllaba ti fit ci q̄cūq; sequit? vocali. **N**i p̄it x aut s. aut differt aut mediat h. **I**ustior ita p̄bat. lis mixtio siue matthias. **I**tem nota q̄ sunt aliqua noia habentia in differenter uel e in vto. **A**ñ verlus. **E**s dat et e populus fluius

Ferculum

Venelaus

Diptōg?

Annulus

Anniculus

Agnellus

Sudariū

Queritur?

Nota

Nota

Secunda declinatio

De actō. ^{i. seruat .i. actūs .i. noib? .i. puidere tēam?}
Um retinet quartus: s; neutris puidemus

^{i. nēm .i. cū actō .i. cū vtō .i. tribues .i. cadē?}
Prīmū cū quarto quintoq; sono dabis vno

Dicit q; actūs h; un vt dominū s; neutris rē. Dicit q; puidem?
in neutris. quia noia neutri generis habet tres casus. i. nēm actm et vtīm
fīles in quacūq; fuerit declinatōe. et in quocūq; numero.

^{i. sociabis .i. noib? ille actūs .i. testator}
On iunges grecis menelaon erit tibi testis

**Dicit q; nomina greca preter um etiam habet on. vt menelaum vel
menelaon.**

^{i. seruat .i. ntūs .i. qñq; .i. actūs}
Cū tenet eus rectus aliquādo fit p a quart?

**Dicit q; qñ ntūs fit in eus. tunc actūs fit aliquādo p a. vt tydeus
cum. vel e;**

^{i. ntūs .i. parem .i. formabit .i. vtīm}
Rectus i er vel i um simlē faciet sibi quītū

**Dicit qñ rect? .i. ntūs terminat in er. vñ in um. tūc bz vtīm sīlem sibi. vt
mgt vir scammū.**

^{er ntō i er .i. aliqñ .i. pillā figuram .i. iuēnes i vtō}
Er er qñq; pmetathesim reperis re

**Dicit qñq; repim? vtīm i re er ntō i er p metathesim. i. p trāspōitōem
l'az vt teuchter teuchze. Alexander ore. Euander ore.**

^{i. nti .i. termin? .i. tribuet in vtō sicut .i. finin?}
Recti diphthong? dabit eu quito quasi grecus

**Dicit q; ntūs i eus diphthogō bz cu i vtō. vt tydeus tydei.
i. qñ s; nomē vt antoni?**

De vtō ^{i. in vtō .i. facis .i. noia .i. debite.}
Cū pprim dat ius tenet i quito iaciens us

Us mutabis in e sic formas cetera recte

Dicit q; alia noia pter pdicta mutāt vs i e in vtō vt dñs dñe.

Quint? habet casus fili de? agne vel agnus

Et vulg? pelag? popul? fluuiusq; chorulq;

**Dicit q; filius habet fili in vtō. Deus habet deus vñ dec. agnus habet
agnus vñ agne. Etiam vulgus et pelagus in masculino genere quandoq;
habent e. Etiam populus fluuius et chorus habent us vñ e.**

Secunda declinatio

Ferculū duo sūt. Primo sūt epulū. teu. spys. Secūdo sūt currū. et sic dicitur **F**erculū
tricoz. in. Salomō fecit sibi ferculū de lignis libani hñs colūnas argen-
teas. et sic dicitur a fero fers. vñ. **F**ercula sūt epule. s. sunt et fercula currus.
Fertilis est caput pmi. fero fersqz secūdi. **V**enela? vno mō ponit p
ppo noie regis. Alio mō dicitur esse ppiū nomē montis iacētis in arabia.
cui? summitas attingit medietatez medie regioni? Paeris. Et dicitur a mene
qd est defect? et laus popul? qñ hñs defectū populū. et h. ppe nimia frigi-
ditate. **D**iptōg? est pglutnatio duar? vocaliū in eadē syllabayim suā
obtinētū. patet infra. **A**nnulus est nomē diminutū ab isto nomine
annus. et sic sūt parū annū. scz mensem. Sed annicū? est puer vñ? anni.
Et agnellus est puus agn? **A**ñ? Annul? est puus annus. puer vñ? āni
dicitur anniculus. agnellus sit tener agnus. **S**udariū rñ. est equocum.
Quñ? est pannus in q̄ sicutur hō mortuus. et sic dicitur ab h̄erto suo is ere.
Alio mō est quedā vestis pilosa. q̄ supponit equis sudantibus ne capiāt
frigus. et dicitur a sudo as. vñ. **C**orpa q̄s regim? pannos sudaria vicas. Et
sunt reuera de verbo sic suo dicta. **T**alib? insuim? pannis qz corpus hu-
manū. **A**st ad quadrupedē sudaria p̄tinet. ei? **S**udo caput. qm̄ sudoze fit
vda caballi. **Q**uerit? qd est metathesis. **S**olo. est figura hñs fieri
qñ l̄ay? syllaba in fine dictionis trāspōnit. vt patet in his versib? **S**i di-
cas teuchze. p teucher metathesis fit. **T**eucher est ppiū nomē vñ. **P**re-
antiq? dixerunt q? virgilius haberet virgilie in vto. mercurius mercurie.
salustius salustie. Sed nos dicimus mercuri virgili et salusti in vto abqz
ciendo vltimā syllabam. hec p̄sciamus. **I**tem Petrus helie dicit q? si
illa noia habuerint e a p̄mitiuo. tūc debet habere ti in vto. vt laurenti?
dicitur qñ laureā tenēs. vbi exp̄mit e in ly tenens. **R**etinet t in vto. vt lauren-
tius laurenti. **S**i autē habuerint e a p̄mitiuo. debet habere ci in vto. vt to-
nifacius dicitur qñ tonū faciens. vbi exp̄mit e in ly facēs. et **R**etinet ci in vto
vt tonifaci. **A**li? aliter distinguūt vt p̄z in his metris. **A** si p̄cedat ti? in
ti fit tibi quint? **T**ert? al? a si p̄cedit in ci quint? tibi tunc fit. **T**ert? aliter lo-
quunt dicentes. q? antiquus dicebat laurenci: sed mō dicit laurenti. **A**ñ?
Queritur si quinto ci dicitur an ti. **Q**uidam mauriti quondā dixe-
re periti. Sed modo laurenti vult lex et regula dici. **I**tem **L**aurēti? scri-
bitur p ti. sed in sono ti mutat in ci. et generaliter fit in oib? dictionib? qñ
vocalis sequit ti. vt lectio auditio. s. hoc fallit quattuor modis. **P**rimo
qñ r venit ante ti. vt mixtio. **S**ecūdo qñ l venit ante ti: vt iustior iustus.
Tertio quando ti facit aliquam differentia. vt lis hz litū in gto pli. et
nō mutat ibi ti in ci ad differentia bui? nominis licū licū. qd est idēz qd
filū tele. eyn dicit vō eym vueb. oder eyn lūst vō eym clayd. **Q**uarto mō
qñ mediat h̄ in e et i. in illa syllaba ti. vt matthias. **A**ñ?. **S**yllaba ti fit
ci q̄cūqz sequit vocali. **A** si p̄t r aut s. aut differt aut mediat h. **I**ustior
istapbat. lis mixtio siue matthias. **I**tem nota q? sunt aliqua noia habē-
tia indifferenter vsqz e in vto. **A**ñ verlus. **A**s dat r e populus sūuus

Ferculum

Venelaus

Diptōg?

Annulus

Anniculus

Agnellus

Sudariū

Queritur

Nota

Nota